

VE DE LA P. 1...

Cada deu passes et trobes amb dos guàrdies civils armats amb rifles carregats. Per a l'observador superficial pot constituir una aportació pintoresca entre els innumbrables passejants- proletaris, classes altes, *señoras* i *señoritas*- sota els plataners. Però per a qui veu un poc més enllà del seu nas es pot fer cinc cèntims del procés de fermentació social que s'està produint. Els guàrdies civils no són allà per fer planta, hi són per mor dels maledits *anarquistas* i *sindicalistas*, que no donen ni un minut de treva a les autoritats. En aquesta ampla avinguda, Ramblau [Rambla], desemboquen els estrets i sinuosos carrers dels barris bruts, la ciutat gueto de Barcelona i allà... Cap persona honrada, vull dir ben vestida, s'atreixeix a entrar allà a la nit. Des del punt de vista convencional aquests guàrdies civils són persones entranyables que, amb educació, faciliten informació a l'estranger. Solen acabar les seves informacions amb una exclamació, per a una oïda sueca, un poc altisonant: "*¡Vaya con Dios!*".

Diàriament es poden llegir als diaris burgesos espanyols notícies d'atemptats anarquistes i sindicalistes. Un dia és a Madrid, l'altre a Barcelona, el següent a Tarragona i així. Probablement, gran part de les notícies no són certes i el que fan és donar coartada a la gran persecució que pateixen els sindicalistes i els anarquistes. Si un no s'assabentàs d'aquestes persecucions a través de la premsa anarquista viuria a Espanya dins la més completa ignorància ja que a la premsa burgesa no se'n parla. Si un llegeix a la *Nueva Senda* o a un altre periòdic revolucionari sobre les seves sentències de mort no pot deixar de sentir com bull la sang proletària, es desperten els instints proletaris més primitius i un desitja que aquestes masses de proletaris esparracats, que s'endevinen als barris baixos o que dormen als bancs de la Rambla, es posin en moviment, exterminin, destrueixin, destrossin encara que només sigui per venjança. He dit els instints primitius proletaris perquè crec que és impossible que neixi una revolució duradera i positiva del material humà roï i abatut que hi ha a Barcelona o cap ciutat gran. Tal vegada la set de venjança pogués treballar de forma conscient en una catàstrofe mitjançant la qual les classes socials de les ciutats fossin delmades, s'exterminassin entre elles o fugissin al camp. No és Petrograd un exemple d'això?

De la població espanyola, són els catalans, la població del nord-est d'Espanya amb Barcelona com a centre, els més simpàtics. Un no necessita estar molt de temps amb ells per veure trets com la falsetat, la mentida, la insidia i el desig de dominar. Els cavallerosos castellans i els feliços andalusos es distingeixen dels seus conciutadans polítics en això. Tot i així, són els primers en ser enèrgics i en formació. Catalunya és, com ja he dit, el centre industrial d'Espanya. El català, en general, té el caràcter vanidós, és conscient de la seva superioritat econòmica sobre els castellans i parla amb un gest d'indescriptible menyspreu de la influència paralizadora de Madrid sobre el seu desenvolupament econòmic. I és de l'opinió que Barcelona hauria de ser la capital d'Espanya. També hi ha importants desitjos de separatisme.

El *señor* Maura, el polític més important d'Espanya, és català. Concretament de Palma de Mallorca. Dóna una impressió còmica el català quan amb gests teatrals i una veu prenyada de vanitat infinita es presenta com a "el primer orador i el millor estadista de tota Espanya". El català és un idioma propi, un bastard entre el francès i l'espanyol. Respecte a la seva musicalitat i grat és molt inferior a aquests dos idiomes. Si dic que recorda un poc al dialecte d'Escània¹ enteneu a què em referesc. Es publiquen una sèrie de diaris en català i existeix una literatura en aquest idioma.

Qui a través de la literatura s'ha fet una idea del caràcter espanyol i espera trobar-lo a Barcelona es decebrà. Barcelona és una ciutat internacional, que res ha d'envejar al continent. L'únic que romp aquesta continentalitat és el repic dels picarols als matins dels ramats que passen pels carrers, que es guarden a les cantonades per munyir-les. Un pàl·lid reflexe d'idili espanyol.

Al llarg de la Rambla hi ha cafès innocents, però si els travessam arribam a petits inferns d'atzar i, una vegada passats aquests, s'arriba als salons de ball. Allà ballen els joves barcelonins amb pàl·lides prostitutes amb grans ulls negres brillants, que contrasten amb el rostre blanquinós. Al llarg d'un carrer- no record quin- als barris baixos, cap al port, hi ha nombroses *varietés* de classe baixa. Una espècie d'Eldorado del populatxo on, sense descans, una al·lota balla darrere l'altra la rumba o altres balls incitants amb moviments de ventre i pits. Demostren els seus més o manco encants femenins per després baixar entre el públic per influir d'una forma més directa sobre un individu masculí, especialment mariners estrangers, que quasi sempre estan gats i més receptius a aquests tipus d'encants femenins a la vegada que no estan pendents de la seva cartera.

El diable del joc és el potentat que governa els espanyols sense cap competència. Espanya és el país de les loteries, els casinos i els jocs de cartes. Un pot presenciar escenes tan entenedradores com la d'un pare que ensenya al seu fill amb cura i delicadesa les regles dels jocs de cartes.

Un es cansa ràpid del ritme frenètic i la bullicia de l'oci barceloní i cerca alguna cosa més sana i originària. I la vista rellicsa lleugera sobre la *playa* cap a les ones verdiblaves del Mediterrani amb les barques de vela llatina en direcció a Mallorca. Anomenada de forma poètica, i amb raó, l'illa daurada. I una nit em trob a la coberta de proa del vaixell *Jaime I* envoltat de paisans obscurs, honrats pagesos i jornalers vestits amb roba de pana i flassades. Sense por per la meva cartera m'adorm entre dos individus barbutos. Bé, per seguretat, em col·loc de costat, protegint la cartera.

Mallorca deu ser un dels llocs més endarrerits d'Espanya i aquest endarreriment a vegades em cau simpàtic i tot. Tot i que no en els exemples que n'expondré ara. Més d'un terç de la població sap escriure i llegir. Si a més dic que aquí l'església catòlica té el seu feu més segur, és fàcil d'entendre que una cosa és conseqüència de l'altra. De tantes formes, pos a aquestes persones incultes però intel·ligents per damunt d'un exalumne de *Brumsviks folkhögskola*.² Té aquesta gent un poc de finura i tacte que fins i tot es reflecteix en la seva aparença. Un es troba, amb freqüència, senzills trets aristocràtics en els treballadors. Tal vegada hagi estat la vida illenca que hagi fet que no tenguin els trets antipàtics dels catalans.

Com ja he dit l'església catòlica té una influència quasi completa, els homes semblen més indiferents, però té les dones totalment sota el seu control. Tot en passar per davant la catedral es persignen. Els homes es riuen i fan burla de l'església, que consideren un mal necessari que ha existit i que existirà. Aquest és el resultat de la indolència i la indiferència espanyola. L'església no pot estar més segura amb aquestes ciurcumstàncies. Tampoc no he vist cap lloc com Mallorca a tants de capellans tan grassos i lluents. Curiosament, tampoc he vist a cap altre lloc tants de capellans amb aspecte de bandits amb la seva barba negra i les seves vestidures greixoses.

A la petita ciutat de Sóller, vaig tenir l'ocasió de moure'm en els llocs més oposats. En les petites tavernes em vaig moure entre els elements proletaris i als clubs, en especial al Centro Maurista, el club conservador dels partidaris de Maura, vaig tenir contacte amb la classe alta. L'únic interès dels dos grups sembla ser el joc, joc i una altre vegada joc a la nit. Els treballadors apostaven els seus cèntims i els burgesos les seves pessetes. Als dos grups domina el temperament colèric a l'hora de dirimir qui ha guanyat. A part d'això, eren igual de cavallers i educats. El batle em va saludar en entrar al club inclús amb les paraules: *Sea Usted bienvenido. Toda mi casa está a su disposición*. Evidentment, no era literal i evidentment no sabia que jo era anarquista. El proletari més senzill em podia demanar: "Vol dinar amb mi?" i s'allunyava prest, temerós que l'estranger pogués prendre la seva oferta com a vertadera. Probablement, no devia ni tenir que dinar ell. He sentit a un obrer, acomiadar-se d'un altre, amb la ridícula, per a un suec, i antiga frase: "*¡Póngame a los pies de su señora!*".

A Sóller, que té 10.000 habitants, hi ha una agrupació socialista amb quaranta socis però no vaig poder esbrinar de quin tipus. Feia un temps, havien arribat a tenir 100 socis però l'interès ha minvat. Es pot entendre si es té en compte la despreocupació i la indiferència espanyola. Ja s'arreglarà tot per si mateix sembla ser l'opinió de tots. La necessitat és menor que a Barcelona, pocs són els que passen gana a l'"illa daurada" i per això, hi ha poc interès en accions revolucionàries.

Una calma idíllica caracteritza Mallorca. Una flegma despreocupada, que a vegades s'interromp per esclats temperamentals, es calma i desapareix. De crims, és a dir contra la llei burgesa, no en vaig sentir res. L'honradesa és de faula. És una gran ofensa demanar un paper d'algú. "No es refia de mi?" és la resposta habitual. En aquest lloc parlar del tret lladre dels espanyols sobra. I tot i així, a 20 milles de l'illa, es produeixen els més terribles crims socials. Espanya és, realment, un país de contrastos. Una segona Rússia.

notes

¹ El dialecte d'Escània (Skåne, al sud de Suècia) és considerat per molts de suecs com a inintel·ligible. A Suècia ha existit tradicionalment un cert "odi" caps als dialectes del suec, i cap als altres idiomes del país, considerats incultes i parla de pagesos analfabets en oposició del suec estàndard.

² Escola d'educació popular, fundada el 1906 i finançada pel moviment obrer i abstencionista suec. En aquesta escola estudiaren molts de teòrics i agitadors obrers. L'escola va tancar definitivament l'any 2014.

NOSALTRES 01|2016 tardor

Amigues i Amics de Francesc Tomàs i Oliver a les Balears i a les Pitiüses

MÉS PAPER, ÉS LA GUERRA! L'eterna espurna DE LA PREMSA ÀCRATA

Nosaltres és les amigues i els amics de Francesc Tomàs i Oliver. Anarquista mallorquí del segle XIX

REDACCIÓ

Les publicacions de caràcter anarquista que s'han desenvolupat arreu de les illes són innumerables. Unes són molt antigues, pioneres de l'internacionalisme, altres van projectar-se en el temps i en els espais d'autogestió i assemblearisme establers a diferents indrets. Emperò moltes van caure en l'oblit, no van superar els primers números, la seva circulació va prohibir-se o simplement quedaren en projectes que circulen sempre entre la multitud d'idees que flueixen entre nosaltres.

Nosaltres. Amigues i Amics de Francesc Tomàs i Oliver a les Balears i a les Pitiüses és una de tantes, una nova publicació que

no té cap tipus de projecció prefixada. Aquestes pàgines que teniu a les mans tal vegada no tornaran a sortir a la llum o bé podrien estendre el seu contingut; la nostra esperança única és la de ser continuadores dels somnis que fa temps que ens acompanyen. La flama llibertària de vegades sembla apagar-se i d'altres augmentar el seu foc per fer-se epidèmia. Tot i no estar sempre als titulars de l'anomenada opinió pública, les nostres lluites, les que es difonen als mitjans i als espais del moviment llibertari, sempre estan en constant reflexió.

La desaparició de les darreres capçaleres consolidades com *Cultura Obrera* o el *Buitletí* de l'Ateneu Estel Negre va generar un panorama certament desèrtic entre les lectores de la premsa àcrata illenca.

Nosaltres tal vegada és fruit d'aquesta llarga i seca travessera. Una de tantes collites de les llavors que a poc a poc i amb molt d'esforç ens precedeixen.

Nosaltres no vol substituir a cap dels títols desapareguts ni vol fer-se portaveu de cap de les organitzacions que encara es mantenen en peu o les sorgides de bell nou. La nostra veu vol ser transversal i heterodoxa, un altaveu múltiple de les històries que ens acompanyen, on qualsevol que vulgui dir la seva pugui materialitzar les seves opinions en paper.

Nosaltres no vol més que continuar amb la flama, mostrar les lluites i les esperances; les lluites pel territori, per les cultures i per les llibertats dels habitants de les terres que encara estan envoltades d'aigües. La idea és clara, *Nosaltres* vol estar en constant moviment per no aturar-nos.

Totes estau convidades a participar del projecte, irregular, intermitent, emperò espurna constant. Aquest és el desig de *Nosaltres*.

Molt s'ha parlat dels turistes els darrers mesos a Mallorca. S'han sentit comentaris de tots colors, alguns fins i tots racistes i classistes, i d'altres, esclaridors quant a l'impacte que suposa per a la nostra illa l'arribada de tants de feriant. De totes formes, els viatgers sempre són una font d'informació quan, alguns d'ells, deixen registrats, ja sigui en forma escrita o fotogràfica les seves impressions. Una informació moltes

vegades plena d'errades d'interpretació, fruit ja sigui de la manca de comunicació o de la dificultat que suposa veure i interpretar a través dels gruixuts lents dels prejudicis i dels tòpics. A Mallorca estam acostumats a llegir distintes impressions i judicis sobre nosaltres fets per escriptors i il·lustres viatgers. A principi del segle XX, i gràcies a dos mitjans de transport com eren la bicicleta i el tren, una nova classe social comença a viatjar: la

classe obrera. I com és normal, alguns d'ells deixen constància escrita de les seves "aventures". Avui, iniciam una sèrie d'articles publicats a la premsa llibertària sueca escrits per anarquistes que visitaren la península ibèrica i Mallorca. I començarem amb un escrit per l'obrer Manne Malmbrand de qui lamentablement no podem oferir cap informació més. L'article va ser publicat per la revista llibertària Brand l'1 de maig de 1922.

TRADUCCIÓ DEL SUEC I NOTES

A. HERRANZ

Algunes impressions del nord-oest d'Espanya

El suec comú que viatja a Espanya tal vegada pot sentir menyspreu i, possiblement, un poc d'orgull nacional ferit davant la ignorància dels espanyols sobre la freda terra del nord. Però, què saben els suecs amb la seva cultura general sobre el país ple de tòpics romàntics del sud d'Europa? Que Madrid és la capital, que Granada la darrera fortalesa mora està allà, que Barcelona és un inquiet niu anarquista. Què més sap? Què sap del poble? Creu que sap alguna cosa i tal vegada embotit d'una honestitat més o menys

imaginària de la nació sueca pot fer un gest de menyspreu i murmurar alguna cosa sobre bandits. I per a dir això es basa en històries per a no dormir o de mariners o en la data, que sembla ser certa, que una de cada deu defuncions es produeixen per assassinat. Tot i així, els suecs s'obliden que aquestes circumstàncies no es donen necessàriament perquè el caràcter espanyol sigui ple d'instints atàvics criminals o producte del seu temperament. Qui escriu això es va veure obligat, influït per aquests prejudicis, a guardar un revòlver dins el seu equipatge. I ho va fer per a constatar després que a l'única banda on l'arma hagués fet algun profit hauria estat a Suècia.

També he de dir que a grans ciutats com Barcelona es poden tenir experiències desagradables, però a quina gran ciutat no les pot tenir? Jutjar una nació, com ha fet un amic meu, segon les masses immorals de les grans ciutats és una errada. Les grans ciutats no són el reflexe de la naturalesa de la seva gent, sinó més aviat al contrari, són el reflexe de la seva antinatura. Furóncols de verí en el cos del poble. Per poder fer-se una idea objectiva d'un poble s'ha d'haver d'estat en íntim contacte amb les seves masses pageses. A Espanya hi són presents els grans contrastos com a cap altre país del món, amb l'excepció de Rússia abans de la revolució (tal vegada la Rússia d'avui sigui com Espanya). Igual d'immoral, enfonsat i desgastat es mostra el material humà a,

per exemple, a Barcelona com magnífic i ple de sentit comú com ho és d'ignorant i endarrerit- comparat amb Suècia- és al camp i a les ciutats petites com, per exemple, Mallorca, *La isla dorada*, que vaig visitar.

Barcelona és la ciutat principal d'Espanya i el centre industrial més important. Per això, també és un cingle d'addició, una vertadera olla bullint on la catàstrofe social amenaça amb vessar el seu bullit al seu entorn en forma d'atemptats i represalies per part dels dirigents. No és difícil entendre perquè Barcelona és la capital de l'anarquisme espanyol. N'hi ha prou amb creuar el Passeig de Colom i passejar pels carrers principals de Barcelona per fer-se una idea de la separació entre les classes socials.

... CONTINUA A LA P. 4

Amigues i Amics de Francesc Tomàs i Oliver els/les pots trobar a:

Ciutat ~ Ateneu Llibertari Estel Negre
Ciutat ~ Ateneu Talaïot Rebel
Ciutat ~ Ca Ses Mopis
Ciutat ~ CNT Palma
Ciutat ~ Transitant
Felanitx ~ Ateneu de Felanitx

Mallorca ~ Assemblée Antipatriarcal
Mallorca ~ Contrainfo.cat
Mallorca ~ Coordinadora Llibertària
Mallorca ~ Els Oblidats
Manacor ~ Ateneu lo Tort
Manacor ~ Col·lectiu Arrels

Menorca ~ Memòria Llibertària

Pollença ~ Ateneu Popular de Pollença

NOSALTRES?

Contacte: nosaltres@riseup.net
Tiratge ~ 250 exemplars gratuïts
Edita: *Blat del Pla Impressors*
DL ~ PM 1259-2016

Francesc TOMÀS I OLIVER

apunts biogràfics part I

Resumir per etapes la vida de Francesc Tomàs i Oliver no és una feina senzilla, però les coses senzilles són moltes vegades potser avorrides i monòtones. Així que anem a recollir i a difondre les petjades que conservam del picapedrer que volia ser lliure.

J. MAÍZ / C. MARTORELL

Francesc Tomàs i Oliver va néixer el 26 de gener de 1848 a la vila de Selva, a les portes de la Serra de Tramuntana. Francesc era fill del saig de Selva i nét d'un polític local, el seu pare, Sebastià Tomàs era el portador d'un ofici desaparegut. El saig de la vila era quelcom més que un pregoner, era l'encarregat de les crides locals, però també de fer les citacions i de donar a conèixer als veïnats i veïnades qualsevol incidència significativa. Francesc Tomàs va tenir, amb molta seguretat, allò que avui dirien, informació municipal i regional de primera mà. Sabem també que la seva mare nomia Margalida Oliver, també natural de l'indret.

Ara per ara, no sabem quina formació va rebre el jove selvatgí, emperò les notícies confirmen que allà per 1857, amb 9 anys cursava estudis. Per tant, com a mínim, Tomàs pogué rebre alguna mena d'alfabetització en el difícil món de la Mallorca rural de la segona meitat del segle XIX.

La infantesa de Tomàs no degué ser molt diferent de la dels joves de l'entorn. Emperò, els seus anys de formació personal van coincidir amb no pocs canvis a la política del moment. A Mallorca, a finals de la dècada dels 50 i des de la clandestinitat, grups de l'entorn del Partit Democràtic van impulsar l'Acadèmia Instructiva d'Artesans (1852) i les publicacions *El Iris del Pueblo* (1855)

i *El Porvenir* (1866). El nou projecte polític impulsà el sufragi universal o el reconeixement de les llibertats individuals i a més a més, va participar de la revolució burgesa que inicia l'anomenat Sexenni Democràtic. Amb moltes dificultats, el republicanisme federal es va consolidar a l'illa, especialment a Palma, entre els obrers i els menestrals. Amb el temps, va ampliar-se la difusió del federalisme i del republicanisme de la mà d'un altre partit, el Partit Republicà Federal.

Amb vint anys, i ja probablement visitant habitual o resident a Ciutat, Francesc Tomàs coincidí amb la Revolució de 1868. L'esclat de l'anomenada revolució 'gloriosa' omplí els carrers de ciutat de certa renovació política on es reclamava la sortida dels borbons i l'arribada d'un règim més igualitari basat en els principis de llibertat. També el nou procés revolucionari va permetre, per primera vegada, una acció política dels obrers bastant clara. L'1 de novembre de 1868, una multitud va apedregar els representants institucionals, va protestar per la política econòmica, va intentar cremar símbols monàrquics i aconseguí enderrocar l'estàtua de la reina Isabel II a Ciutat. No sabem si el jove Tomàs va tenir relació amb els fets, si més no, el podem situar per aquestes dates als cercles republicans més intransigents de Ciutat i amb la segona etapa de la publicació *El Iris del Pueblo*.

La relació inicial de Tomàs amb el republicanisme federal va generar nombroses mutacions ideològiques en el picapedrer. L'època, marcada per protestes en pro de la igualtat i la llibertat afavorí el desenvolupament d'un fort sentiment anticlerical i contrari a les quintes militars. Un bon exemple de la situació, va ser la publicació *El Rayo*, un setmanari que, tot i manifestar una forta línia satírica, no va deixar de banda una línia editorial que criticava amb força el carlisme, el conservadorisme i el militarisme de l'època.

Poc després de l'esclat revolucionari, ja trobam el picapedrer definitivament a Ciutat on comença a participar activament en política. La seva incursió inicial en el món de la política també és mitjançant el republicanisme. La nova situació política va permetre cert aperturisme legal i consagrà la creació de casinos, d'ateneus i d'altres centres on es va començar a desenvolupar la llibertat d'ensenyament, fet que immediatament va permetre l'obertura d'aules on instruir els obrers. Tot i que ja hi havia espais de sociabilitat política obrera prèvies o, fins i tot, un Centre Instructiu Obrer (1851), lligat als demòcrates, la revolució de 1868 marcarà una fita significativa. La creació el 1869 de la *Sociedad Escuela Democrática Republicana* va suposar el primer experiment de pedagogia obrerista a Mallorca i d'espais políticament més transgressors. La relació de Tomàs amb aquesta petita institució és evident, a les aules on s'impartia instrucció primària, Francesc Tomàs feia de vicepresident, i l'escola estava lligada al Partit Republicà Federal. A poc a poc, part dels obrers de Palma van trobar un lloc per llegir o escoltar la premsa i on el lleure no estava lligat a l'alcohol o els jocs, en definitiva un espai on poder somiar un món diferent...

continuarà...

La memòria anarquista de MENORCA

El març passat de 2016 s'obria a les xarxes un nou grup de caràcter llibertari amb el nom de Memòria Llibertària de Menorca. L'espai virtual recull un bon grapat de textos, personatges, organitzacions i altres informacions sobre la història del moviment anarquista a Menorca. Conversam amb Javi H. de Memòria Llibertària de Menorca.

O amb les altres illes?

He tingut contacte amb els companys/es de *Els Oblidats* i he informat de l'iniciativa a altres col·lectius com la *Coordinadora Llibertària de Mallorca*, *Edicions Calumnia* o l'*Ateneu Estel Negre*.

I amb la Península Ibèrica?

La Fundació Anselmo Lorenzo (FAL) de la CNT ens ha facilitat la publicació *Columna de Baleares* realitzat pels milicians al desembarcament de Bayo on participaren un centenar de menorquins entre ells alguns llibertaris, una documentació de gran valor per a nosaltres. També van difonent alguns dels articles a través dels seus mitjans.

Tot i la forta presència que va tenir el moviment obrer de caràcter anarquista a Menorca, per què considereu que hi ha un gran oblit?

Jo crec que l'exili i la dictadura han tingut molt a veure, centenars de menorquins i menorquines de tot l'espectre de l'esquerra van morir o van haver de fugir, van ser empresonats o van haver de deixar de banda ses seves idees, almenys públicament, si volien viure amb normalitat a s'illa (als pobles tothom es coneix) i que no es senyalés els seus fills com ho estaven ells/es. La Transacció no va ajudar i la democràcia tampoc. Avui, poca gent s'apropa a s'anarquisme, i moltes ho fan amb una idea bastant distorsionada del que és.

Què destacades de la Menorca llibertària?

Sa capacitat creadora i implicació de ses persones que en formàven part creant sindicats arreu de s'illa, escoles llibertàries, publicacions, participant en vagues, anant a combatre el feixisme fora de s'illa etc. tot un exemple.

Què creus que en pensa la gent de Menorca, de tot això?

De moment, no ha tingut repercussió als mitjans oficials, que és el que arriba al "gran públic" només algunes persones han valorat positivament s'iniciativa. Quant a s'anarquisme, hi ha una idea

bastant abstracta del que és, i sovint aquesta imatge és la que els mitjans han volgut que sigui, també algunes persones que s'autodenominaven anarquistes no li han fet gaire favor amb els seus actes.

Malgrat estar a la veïnada Mallorca, i amb el nostre desconeixement sabem que les darreres iniciatives establertes a l'illa no s'han consolidat (Ateneus, CNT Menorca, ...). Quina raó podria explicar tot això?

A veure què us puc dir del que jo pugui saber... al 1979 es va intentar reorganitzar la CNT a s'illa per Florià Cardona i d'altres companys, però tan sols va durar uns dos anys, desconec ses causes que no es consolidés però em puc fer una idea si els mals que impregnaven a sa militància llibertària eren els mateixos que ara.

A les darreries dels 90 i principis de la primera dècada del 2000 hi va haver un Ateneu, que es deia llibertari, a Ciutadella, que pel que m'han explicat tenia poc de llibertari i feia poc favor a s'anarquisme per com funcionava. A principis dels 90, també a Ciutadella, hi havia un grup de les Joventuts llibertàries i crec que hi havia alguna cosa a Alaïor, però no sé res de sa seva activitat, sí d'alguns companys que hi varen participar. El 2006, jo mateix amb d'altres companys, vàrem organitzar un nucli confederal de la CNT a Menorca que tampoc va arribar a fructificar, tant per la nostra inexperiència/capacitat d'arribar a ses treballadores, com per sa falta d'implicació en general i obstacles com l'espai físic, que va anar rotant.

D'altres iniciatives que podria qualificar properes a llibertaries, pel seu funcionament autogestionari i per sa seva crítica en major o menor mesura al capitalisme, tenim (que jo hagi sabut, participat o conegut, segur em deix coses!) la revista *Follcorc*, revista *Nyas!*, l'okupació de Llucari, Mobilitzats, el Talaïotic Hacklab després convertit en Àgora (Centre Social), el Centre Social de Barri Maó, el Col·lectiu Rissaga o el 15M.

Segons sa meua opinió els problemes que s'han tingut en els espais en que jo he participat ha estat la falta de formació política i en conseqüència poca responsabilitat militant (sovint es pren la militància per passar el temps), haver de picar molta pedra en sa societat menorquina, volatilitat dels membres dels col·lectius (Menorca és lloc de pas per moltes així com els joves surten fora a estudiar/treballar/projectes) i falta d'espais en general per desenvolupar activitats.

Amb tot això que dius, quina és la situació de l'anarquisme a Menorca ara al segle XXI?

Sa cosa no està per tirar coets. Tenim la CGT i hi ha gent dispersa que es defineix com a anarquista, però regna, en general, bastant s'apatia o es desencant, en general, crec que ens creiem poc ses nostres idees. Sí que hi ha altres col·lectius que fan feina a s'illa en altres àmbits com la PAH o Menorquins pel Territori

Tornem al vostre projecte. Sabem que des de Mallorca hi ha iniciatives versemblants a la vostra. Pensau que val la pena?

Segons sa meua opinió, val molt la pena tant per homenatjar als que ens han deixat com per donar a conèixer unes pràctiques i una manera de fer.

Fa uns anys, Els Oblidats van publicar Els Invisibles. Diccionari de militants i organitzacions anarquistes de Mallorca. Ara feim feina de formigueta per tirar endavant un projecte similar a Menorca i a les Pitiüses. No caldria agrupar esforços?

És una iniciativa boníssima, si podem col·laborar en alguna cosa ho farem, però ara mateix necessitem més gent que s'engresqui amb es projecte.

Quins són els projectes que teniu en marxa?

Ara mateix he fet una entrevista a n'en Joan Bosch, un company llibertari de Ciutadella, que va ser el primer insumbís al servei militar a Menorca, potser quan es publiqui aquesta entrevista ja la podreu veure al web.

MEMÒRIA LLIBERTÀRIA

MENORC@

I en el futur?

Seguir amb el projecte, amb s'esperança que surti gent que es faci el projecte seu i es pugui passar de sa xarxa a n'es carrer. Poder dur a terme una investigació sobre companyes llibertàries (de moment no tenim biografia de cap dona, però si constància d'alguns noms), reedició de llibres, jornades llibertàries... qui sap (jejeje).

Alguna cosa a afegir?

Salut i força a totes ses organitzacions i individualitats llibertàries de ses illes que fan feina per s'anarquisme social.

memorialibertariamenorca.wordpress.com

Ateneu Lo Tort
Plaça d'en Joan March, 6 - Manacor

Transitant. Llibres i Línies de Fuga
Socors, 16 - Ciutat

Ateneu Estel Negre | CNT Palma
Joan Alcover, 54 - Ciutat

firallibreanarquistamallorca.noblogs.org

